

Warszawa, 12 sierpnia 1937 r.

URZĄD PATENTOWY

B 412 3100

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

OPIS PATENTOWY

Nr 25046.

Kl. 15 i, 3/01.

Fridolin Semmler
(Göttingen, Niemcy)
i Hans Fischer
(Göttingen, Niemcy).

Przyrząd do księgowania przebitkowego na oddzielnych kartkach.

Zgłoszono 19 stycznia 1935 r.

Udzielono 31 maja 1937 r.

Pierwszeństwo: 19 stycznia 1934 r. (Niemcy).

Wynalazek niniejszy dotyczy przyrządu do przebitkowego księgowania na luźnych kartkach, zwłaszcza do systemów księgowania, znanych jako sposoby jednorazowego zapisywania, według których w kontach „winien” i „ma” księguje się jednocześnie.

Znane przyrządy do takiego księgowania w użyciu praktycznym posiadają wiele niedogodności. Naprzykład, stosowanie zatyczek i dziurkowań do umocowania arkuszy kontowych jest uciążliwe, staje się przyczyną błędów i powoduje łatwo uszkodzenie kart kontowych. Niektóre sposoby

księgowania wymagają zawsze pewnej określonej stałej karty kontowej, albo niedogodnego rozmieszczenia kont „winien” i „ma”. Inne zaś urządzenia wymagają znów stosowania kart kontowych z dodatkowymi rubrykami.

W porównaniu z tymi urządzeniami niniejszy wynalazek umożliwia przeprowadzenie księgowania przebitkowego w sposób praktyczny i łatwy.

Według wynalazku służy do tego przyrząd, w którym za pomocą przełącznika można przesuwając pokrywające się karty kontowe o jednakowym naddruku dowol-

nie w lewo i w prawo aż do pokrycia się różnych szpalt (winien — ma względnie naodwrot).

Budowa takiego przyrządu do księgowania przebitkowego jest bardzo prosta. Zbędne są złożone, drogie w wykonaniu lub łatwo zużywające się narządy. Liczba potrzebnych części składowych jest mała.

Jako przełącznik może np. służyć ramię, obracane względem podstawy przyrządu, które osadzone jest w płycie, blasze, ramie i t. d., zaopatrzonej w narządy przyciskowe, np. listwę do przyciskania górnego lub górnych arkuszy.

Wszystkie kartki kontowe, obojętnie czy na konta osobowe, czy też na konta przedmiotowe, mają jednakowy naddruk i na nich zapisuje się wszystkie księgowania w położeniu początkowym, gdy kartki są ułożone zgodnie ze sobą jedna na drugiej aż do szpalt liczbowych. Po uruchomieniu przełącznika, który poruszany jest, najlepiej w kierunku zgodnym z przesuwem górnej kartki kontowej, co umożliwia jednocześnie kontrolę właściwego przesuwania kartek kontowych, następuje wypełnienie szpalt „winien” i „ma” wraz z zapisaniem pozycji na konto zbiorowe.

Z niezwykle łatwą i wygodną obsługą sprzętu do przebitkowego księgowania według wynalazku łączy się zaleta, że każde omyłkowe zaksięgowanie ujawnia się samoczynnie na dolnej kartce kontowej w nieodpowiednim miejscu, np. poza rubrykami na brzegu albo w innym miejscu, co łatwo natychmiast dostrzec.

Przyrząd według wynalazku umożliwia prowadzenie jednocześnie z kontami osobowymi i rzeczowymi także konta ogólnego, które umożliwia łatwe i szybkie dzienne ustalanie salda.

Osiąga się to przez zastosowanie kartki kontowej, która, zawierając zapiski kont osobowych, może być przesuwana z każdą z tych kartek względem konta rzeczowego, lecz niezależnie od nich jest w przyrządzie

zaciśniętą, wobec czego może być oddzielnie wymieniana.

W tym celu znajduje się na płycie, zaopatrzonej w narząd zaciskowy dla górnego arkusza, drugi narząd zaciskowy, np. druga listwa, przy czym odchyłanie tych narządów dla górnej i środkowej kartki odbywa się stopniowo za pomocą wspólnego narządu, np. za pomocą zabieraków, w jednym ciągu.

Rysunek przedstawia przykład wykonania przedmiotu wynalazku. Fig. 1 przedstawia przyrząd według wynalazku w widoku perspektywicznym; fig. 2 — w przekroju poprzecznym przez środek; fig. 3 — w przekroju poprzecznym w miejscu osadzenia przełącznika; fig. 4 — przełącznik w widoku perspektywicznym, a fig. 5 — przyrząd w widoku z przodu.

Przyrząd według wynalazku składa się z podstawy 11, która służy jednocześnie jako podkładka dla kartek do księgowania. Na tej podstawie znajduje się ruchomy przełącznik 13, za pomocą którego można przesuwać ułożone jedna na drugiej jednakowo wydrukowane kartki kontowe dowolnie w lewo lub w prawo w taki sposób, że różne szpalty znajdują się jedna nad drugą, np. szpalta „winien” nad szpalta „ma” i naodwrot. Na rysunku szpalta „winien”, oznaczona liczbą 14, kartki 15 jest przesunięta w prawo nad szpalta „ma”, oznaczoną liczbą 18, kartki 19.

Przełącznik 13 przesuwa narząd zaciskowy 24, przytrzymujący górną kartkę 15 i osadzony w prowadnicy 25, przymocowanej do podstawy 11 za pomocą zawias.

Gdy np. konto osobowe znajduje się na wierzchu, a konto rzeczowe pod nim, układa się najpierw kartki 15, 19 zgodnie z ich naddrukiem. Do ułatwiania układania służy podziałka 27. W tym położeniu zapisuje się treść na arkuszach aż do szpalty 14. Potem przesuwa się za pomocą przełącznika 13 narząd zaciskowy 24 wraz z kartką 15 w prowadnicy 25 w prawo a odstęp,

niezbędny do nałożenia szpalty 14 na szpalte 18. Księgowanie „winien” na karcie 15 jest wtedy w szpalcie „ma” na karcie 19. Jak widać na rysunku, przesuwając się przełącznik 13 i kartkę 15 w jednakowym kierunku, co ułatwia pracę.

Księgowanie za pomocą przyrządu według wynalazku niniejszego umożliwia kontrolę należytego zapisania pozycji, a mianowicie przy właściwym przesunięciu, lecz mylnym zaksięgowaniu w nieodpowiedniej rubryce karty 15 lub naodwrot zapis ujawnia się na kartce 19 w miejscu niewłaściwym, np. na brzegu 29 i stanowi łatwo dostrzegalny znak omyłki.

Narządy do trzymania wierzchniego arkusza mogą mieć dowolną konstrukcję, np. listw zaciskowych. Podobna listwa 35 (fig. 2) jest przymocowana, najlepiej, do płyty, ramy albo blachy 36, która przesuwa się w wyżłobieniu 38, utworzonym w prowadnicy 25, zamkniętym od spodu blachą 37.

Jako przełącznik płyty 36 (fig. 3 i 4) może być użyte ramię 13, osadzone obrotowo w listwie 25 i połączone za pomocą kulisy, widełek lub podobnego narządu 46 np. z czopem 47 tej płyty 36. Oczywiście kulisa może się znajdować na płycie 36, a czop 47 na ramieniu 13. Obrót ramienia 13 powoduje przesuw płyty 36 i połączonych z nią części o pewien odstęp.

Na fig. 1 liczba 44 oznacza sprężynujące narządy, czopy i t. p., służące do unieruchomienia przełącznika. Przesuw przełącznika można ograniczać również za pomocą oporków, umieszczanych na wewnętrznej stronie 48 prowadnicy 25.

Na fig. 1 i 3 uwidocznione są przeguby, zawiasy lub podobne narządy, umożliwiające odchylanie listwy prowadniczej 25 od podstawy 11 (fig. 5). Odchylanie to ma na celu ułatwienie założenia dolnej kartki 19. Do tego podstawa 11 jest zaopatrzona w występ 53, odpowiadający zaciskowi 35, do którego muszą przylegać kartki konto-

we przed rozpoczęciem księgowania. Prowadnica 25 posiada na dolnej stronie, najlepiej, pasek gumowy lub osobny występ 54, zabezpieczający dolną kartkę 19 od przesunięcia w razie odchylania wskazanej prowadnicy.

Listwa 54 oraz blacha 37 mogą być wykonane na wspólnych zawiasach 50.

Do ustalania dziennego salda prowadzi się oprócz konta osobowego i rzeczowego konto zbiorowe względnie kontrolne 58, które, obejmując księgowanie różnych kont osobowych, jest w przyrządzie przesuwane wprowadzić jednocześnie i jednakowo z każdorazowym kontem osobowym, lecz niezależnie od niego musi być przytrzymywane.

Do tego służy osobny narząd, który w przykładzie wykonania znajduje się na płycie 36 pod listwą 35 w postaci listwy zaciskowej 57. Oparcie dla karty kontowej w tej listwie jest również zgodne z takimże w płycie 11 względnie listwie 35, wskutek czego założona karta zbiorowa 58 (fig. 5) znajduje się zawsze we wszystkich okresach księgowania w odpowiednim położeniu względem karty 15.

Najlepiej stosować na kartę zbiorową 58 papier transparentowy. W tym przypadku wystarczy umieścić między arkuszami 19 i 58 dwustronnie barwioną kalkę 60, która jest dociskana blachą 37 do podstawy 11 w miejscu, oznaczonym liczbą 62.

Przestawianie, otwieranie i zamykanie zacisków 35 i 57 odbywa się wygodnie i łatwo za pomocą wspólnego narządu np. w kształcie dźwigni 65, która, będąc w kierunku strzałki obracaną wokół osi 66 (fig. 2), odchyła najpierw listwę 35, następnie zaś, przez nacisk na występ 69, listwę 57 około osi 70.

Zwykle wymienia się konto osobowe 15 znacznie częściej niż konto zbiorowe 58. Dźwignia więc do odchyleń górnej listwy 35 musi przebyć większy kąt aniżeli do odchyleń listwy 57.

W celu ułatwienia wprowadzania karty zbiorowej 58 do zacisku 57, dolna połowa tegoż jest nieco wydłużona za linią zaciskania 72 (fig. 5).

Mała przestrzeń, potrzebna do wykonywania księgowani i potrzebnych przesunięć kart kontowych, umożliwia nadanie urządzeniu według wynalazku niewielkich rozmiarów, dzięki czemu ten sprzęt może być używany w dowolnym miejscu roboczym, nawet wtedy, gdy podstawa i zaciski mają długość, odpowiadającą wielkości kart, wszystkie zaś arkusze spoczywają na dobrej podkładce, zapobiegającej pognieleniu lub podarciu papieru.

Waga przyrządu według wynalazku jest mała, koszt wyrobu nieduży, a obsługa łatwa. Te zalety w połączeniu z możliwością stosowania jednakowych formularzy i łatwego podziału prac powodują szybkie, ekonomiczne i bezbłędne księgowanie nie tylko w małych przedsiębiorstwach, lecz również w dużych zakładach pracy.

Zastrzeżenia patentowe.

1. Przyrząd do księgowania przebitkowego na oddzielnych jednakowo zadrukowanych kartkach kontowych, umieszczonych na podstawie do tych kartek, z których dolna przylega do występu w podstawie, górna zaś lub górne kartki przytrzymywane są w narządzie zaciskowym, dającym się odchyłać względem podstawy, znamieny tym, że narząd zaciskowy (35) jest na podstawie (11) osadzony przesuwnie, przy czym za pomocą przełącznika (13) może być przesuwany w lewo i w prawo o szerokość jednej szpalty, wskutek czego szpalta „winien” na jednej lub kilku trzymany w tym narządzie kartkach (15) przypada na szpalcie „ma” dolnej kartki (19) lub naodwrot.

2. Przyrząd według zastrz. 1, znamieny tym, że narząd zaciskowy (35) osadzony jest na płycie, ramie lub blaszce (36), dającej się przesuwac w wyżłobie-

niach (38) prowadnicy (25), umieszczonej na podstawie (11), przy czym przesuw płyty, ramy lub blachy, ograniczony jest oporkami o rozstawieniu, równym szerokości szpalty „winien” i „ma”.

3. Przyrząd według zastrz. 1 i 2, znamieny tym, że przełącznik (13) do przestawiania narządu zaciskowego (35) względnie płyty (36) składa się z osadzonych na wspólnej osi pionowej dźwigni, wystającej na zewnątrz ponad prowadnicę (25), oraz ramienia, widełek lub podobnej części (46), współdziałającej z oporkiem, np. czopem (47), umocowanym na płycie (36), przy czym dźwignia przełącznika jak i narząd zaciskowy przesuwają się w jednym kierunku.

4. Przyrząd według zastrz. 1 — 3, znamieny tym, że prowadnica posiada sprężynowe występy (44), zabezpieczające położenie listw zaciskowych lub dźwigni przełącznika (13), albo tych części jednocześnie.

5. Przyrząd według zastrz. 1 — 4, znamieny tym, że prowadnica umocowana jest odchylnie na podstawie (11) za pomocą zawias (50) i zaopatrzona w występy (54) do przytrzymywania dolnej kartki (19) na podstawie.

6. Przyrząd według zastrz. 1 — 5, znamieny tym, że narząd zaciskowy składa się z dwóch jedna nad drugą umieszczonych listw zaciskowych (35, 37), służących do niezależnego trzymania kilku kart kontowych i odchylanych za pomocą wspólnego narządu (65) w celu zakładania lub wyjmowania kartek.

7. Przyrząd według zastrz. 6, znamieny tym, że dolna (57) z listw zaciskowych (57), znajdujących się na płycie, posiada nieco szerszy spód (72), na którym prowadzona jest zakładana kartka.

Fridolin Semmler.

Hans Fischer.

Zastępca: Inż. F. Winnicki,
rzecznik patentowy.

